

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Фізико-технічний інститут низьких температур ім. Б. І. Веркіна
Національної академії наук України

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.О. Директора
ФТІНТ ім. Б. І. Веркіна
НАН України

 М.І. Глущук

«7» липня 2020 р.
Ухвалено Вченою радою
ФТІНТ ім. Б. І. Веркіна
НАН України

(протокол № 5 від 07.07.2020 року)

ПОЛОЖЕННЯ
про наукового керівника аспіранта,
здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії
у Фізико-технічному інституті ім. Б.І. Веркіна
Національної академії наук України

Положення про наукового керівника аспіранта, здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії у Фізико-технічному інституті ім. Б.І. Веркіна Національної академії наук України (далі – Положення) розроблено на підставі: Закону України «Про вищу освіту»; Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність»; Закону України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки»; Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261; Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167; Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 р. № 579; Положення про аспірантуру Фізико-технічного інституту низьких температур ім. Б.І. Веркіна Національної академії наук України; Положення про організацію освітнього процесу у Фізико-технічному інституті ім. Б.І. Веркіна Національної академії наук України; Положення про академічну доброчесність наукових, науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня та докторантів у Фізико-технічному інституті ім. Б.І. Веркіна Національної академії наук України, Положення про порядок врегулювання конфліктів в освітньому процесі у Фізико-технічному інституті низьких температур ім. Б. І. Веркіна Національної академії наук України, а також інших чинних нормативно-правових актів.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Аспіранту одночасно з його зарахуванням до аспірантури відповідним наказом директора Фізико-технічного інституту ім. Б.І. Веркіна Національної академії наук України (далі – Інститут) призначається науковий керівник з науковим ступенем доктора або кандидата наук (доктора філософії) з числа наукових працівників Інституту за умов відповідності вимогам зазначеним у п. 1.2. цього Положення.

1.2. Загальною вимогою до наукового керівника аспіранту, який призначається наказом директору з числа наукових працівників Інституту, є відповідний рівень наукової активності, що засвідчується виконанням за останні п'ять років не менше трьох з наступних умов:

- наявність наукової публікації у періодичному виданні, яке включено до наукометричних баз, зокрема Scopus або Web of Science Core Collection, рекомендованих МОН (у тому числі у співавторстві);

- наявність наукових публікацій у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України та/або патентів загальною кількістю п'ять досягнень;
- наявність цитувань наукових праць;
- наукове керівництво (консультування) здобувача, який одержав документ про присудження наукового ступеня;
- участь у міжнародному науковому проєкті / залучення до міжнародної експертизи;
- виконання функцій наукового керівника або відповідального виконавця наукової теми (проєкту), або головного редактора/члена редакційної колегії наукового видання, включеного до переліку наукових фахових видань України, або іноземного рецензованого наукового видання;
- організаційна робота в Інституті на посадах ученого секретаря Інституту, відповідального секретаря приймальної комісії та його заступника;
- участь в атестації наукових кадрів як офіційного опонента або члена спеціалізованої вченої ради;
- присвоєння вченого звання.

1.3. Науковий керівник, який є доктором наук, може здійснювати одночасне наукове керівництво не більше як п'ятьма здобувачами наукових ступенів.

1.4. Науковий керівник, який має ступінь кандидата наук (доктора філософії), може здійснювати одночасне наукове керівництво роботою над дисертаціями не більше трьох здобувачів наукового ступеня доктора філософії.

1.5. На здійснення наукового керівництва над дисертацією роботою одного аспіранта науковому керівникові відводиться щороку 50 академічних годин навчального навантаження.

1.6. Рішенням Вченої ради Інституту аспіранту може бути призначено два наукових керівники з відповідним розподілом годин навчального навантаження та обов'язків між ними.

1.7. У разі переведення наукового керівника до іншого наукового відділу Інституту, продовження роботи аспіранта над дисертацією буде відбуватися у складі нового відділу автоматично, на підставі наказу директора про переведення наукового керівника до нового відділу, якщо наукова тематика відділу відповідає науковій тематиці дисертаційної роботи. В іншому випадку, аспірант має право звернутися до вченої ради інституту з проханням про продовження роботи над дисертацією за затвердженою темою в новому відділі, або про призначення нового керівника або зміну тематики за його вибором.

2. ОBOB'ЯЗКИ НАУКОВОГО КЕРІВНИКА

2.1. Науковий керівник зобов'язаний:

- здійснювати наукове керівництво роботою аспіранта над дисертацією;
- надавати аспіранту консультації щодо змісту і методології наукових досліджень;
- сприяти публікації аспірантами наукових статей з наукового напрямку дисертації:
 - у фахових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України,
 - у періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та/або Європейського Союзу, або закордонних виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus (щонайменше одна стаття);
- контролювати виконання аспірантом індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану;
- сприяти проходженню захисту дисертації здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії згідно календарного плану його наукової роботи до завершення навчання в аспірантурі;
- відповідати перед Вченою радою Інституту за належне та своєчасне виконання обов'язків наукового керівника.

2.2. Науковий керівник несе персональну відповідальність за своєчасне проходження аспірантом атестацій про виконану навчально-наукову роботу за звітний період.

Науковий керівник повинен бути присутнім на семінарах відділу і Вченої ради Інституту, на яких проводиться атестація аспірантів. Висновок наукового керівника є вирішальним.

2.3. Рішенням вченої ради аспіранту може бути призначено два наукових керівники з відповідним розподілом годин навчального навантаження та обов'язків між ними. При цьому повинен бути визначений чіткий розподіл обов'язків між науковими керівниками.

2.4. Після отримання остаточного варіанту дисертаційної роботи науковий керівник:

- складає письмовий висновок, в якому характеризує якість роботи, зазначає її позитивні сторони, особливу увагу звертає на недоліки, здійснює оцінку роботи здобувача в процесі підготовки дисертації та виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану, мотивуючи можливість або недоцільність подання дисертаційної

роботи на попередній розгляд на семінарі відділу та проходження попередньої експертизи;

- разом із завідувачем відділу погоджує пропозиції щодо учасників попередньої експертизи та рецензентів, які надають висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

2.5. У своїй повсякденній роботі науковий керівник аспірантів повинен:

- постійно підвищувати свою кваліфікацію і комунікаційні навички;
- прагнути до вивчення та впровадження передового досвіду керівництва науковими дослідженнями;
- показувати приклад порядності, толерантності та поваги до чужої думки, надавати допомогу своїм аспірантам в оволодінні навичками й уміннями наукової полеміки та дискусії;
- разом із аспірантом дотримуватись принципів академічної доброчесності, використовуючи у науковій та дослідницькій діяльності лише перевірені та достовірні джерела інформації та коректно посилатися на них.

2.6. Якщо дисертація, в якій виявлено академічний плагіат, була захищена у разовій спеціалізованій вченій раді, науковий керівник, який надав позитивні висновки про наукову роботу, позбавляється права здійснювати наукове керівництво здобувачами наукового ступеню та брати участь у роботі спеціалізованих вчених рад строком на два роки.

3. ЗМІНА НАУКОВОГО КЕРІВНИКА АСПІРАНТА

3.1. Зміна наукового керівника аспіранта проводиться у таких випадках:

- за взаємною згодою наукових керівників та аспіранта, які засвідчують її своїми підписами на заяві аспіранта;
- у разі зміни напряму дисертаційної роботи (якщо пов'язано з такими змінами теми та/або мети, об'єкта чи предмета, які викликають необхідність зміни наукового керівника);
- неможливості науковим керівником виконувати свої обов'язки (смерть, важка хвороба, звільнення з Інституту, тривале (більше 6 місяців) відрадження або з інших причин).
- виникнення конфліктної ситуації у відносинах «аспірант – керівник» яку не можливо врегулювати шляхом конструктивного діалогу або яка пов'язана із порушеннями чинного законодавства України.

3.2. Зміна наукового керівника аспіранта здійснюється рішенням Вченої ради Інституту і вводиться у дію наказом директора.

3.3. Для розгляду питання щодо зміни наукового керівника за ініціативою аспіранту, він/вона:

- пише заяву на ім'я голови вченої ради Інституту, яка розглядається на засіданні відділу (до якого прикріплений аспірант) та/або Наукової ради з відповідної проблеми;
- у разі необхідності додає до заяви обґрунтування теми дисертаційної роботи (з підписами наукового керівника та аспіранта), та витяг із засідання Наукової ради з відповідної проблеми;
- на підставі рішення Наукової ради з відповідної проблеми /або Вченої ради Інституту/ аспірант пише заяву на ім'я директора, після чого зміна наукового керівника вводиться в дію наказом директора.

Форма заяви аспіранта щодо зміни наукового керівника наведена у додатку.

3.4. У випадку зміни наукового керівника, у зв'язку зі звільненням з Інституту, науковий керівник, який звільняється, до моменту подання заяви на звільнення, зобов'язаний розглянути питання про зміну наукового керівника свого аспіранта на засіданні семінару відділу та/або Наукової ради з відповідної проблеми, і надати пропозиції щодо кандидатури нового наукового керівника.

3.5. При необхідності зміни наукового керівника, у разі не подання аспірантом заяви про зміну наукового керівника, керівник відділу до якого прикріплений аспірант, врахувавши спеціальність та тематику дисертаційної роботи здобувача та рекомендації Наукової ради з відповідної проблеми, зобов'язаний надати директору Інституту та вченій раді Інституту рекомендації щодо призначення аспіранту нового наукового керівника та його подальшої роботи над дисертацією.

4. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1. Дане Положення розглядається та ухвалюється Вченою радою Інституту і затверджується директором.

4.2. Зміни та доповнення до Положення розглядаються та ухвалюються Вченою радою Інституту і затверджуються директором.

Додаток 1

Голові Вченої ради
ФТІНТ ім. Б.І. Веркіна
НАН України

аспірантки 1-го року денної
форми навчання
зі спеціальності
104 Фізика та астрономія
/111 Математика/

Заява.

Прошу Вас розглянути на засіданні вченої ради Інституту питання про зміну мені наукового керівника з кандидата фізико-математичних наук, старшого наукового співробітника відділу №... Іванова Івана Петровича на доктора фізико-математичних наук, провідного наукового співробітника відділу №... Клименко Віталія Андрійовича та затвердити / перезатвердити (у разі необхідності зміни теми) тему кандидатської дисертації «.....» у зв'язку із звільненням Іванова Івана Петровича з ФТІНТ ім. Б.І. Веркіна НАН України (або інша причина).

Дата

(підпис)

Візи:

- попередній науковий керівник аспіранта /за можливості/,
- новий науковий керівник аспіранта,
- завідувач аспірантурою

Додаток 1

Директору
ФТІНТ ім. Б.І. Веркіна
НАН України

аспірантки 1-го року денної
форми навчання
зі спеціальності
104 Фізика та астрономія
/111 Математика/

Заява.

Прошу Вас змінити мені наукового керівника з кандидата фізико-математичних наук, старшого наукового співробітника відділу №... Іванова Івана Петровича на доктора фізико-математичних наук, провідного наукового співробітника відділу №... Клименко Віталія Андрійовича та затвердити /перезатвердити (*у разі необхідності зміни теми*) тему кандидатської дисертації «.....» у зв'язку із звільненням Іванова Івана Петровича з ФТІНТ ім. Б.І. Веркіна НАН України (*або інша причина*). Рішення вченої ради Інституту щодо зміни наукового керівника додаю.

Дата

(підпис)

Візи:

- попередній науковий керівник аспіранта /за можливості/,
- новий науковий керівник аспіранта,
- завідувач аспірантурою